

KOST

U rano maglovito jutro kad su oči još stisnute, umorne i tmurne, išao sam na kavu i umjesto lijevo skrenuo desno, te na pločniku neočekivano naišao na nečiju kost koja me natjerala da zastanem i razmislim malo, a onda sam je lagano šutnuo u stranu i krenuo dalje, osjećajući gustu maglu kako se razvlači crtama mojeg lica i kovitla u goleme vrtloge oko mojeg tijela, i činilo se kao da je cijelo susjedstvo napučeno poluprozirnim duhovima koji se ne daju razabrati i prebrojati jer su pomiješani u ovu tihu sveobuhvatnu maglu, u potrazi za vlastitim posmrtnim ostacima neoprezno raznesenim hladnim vjetrovima, lutajućim psima i putujućim klošarima u neumornoj potrazi za izbavljenjem, hranom i zaboravom koji me gonio da hodam dalje šutljiv i tih, nespretnim korakom, odsutan, baš poput njih.

SUSJEDI

Vladimirovi susjedi su bili vrlo čudni ljudi, starci predani strogoj dnevnoj rutini, šutljivi i nespretni toliko da mu se činilo da su iz inozemstva i da možda nešto kriju, da imaju nešto neobjašnjivo protiv nas što bi se moglo vidjeti samo u djeliću sekunde koliko traje sumnjivi pokret njihovih očiju, nešto što se ne da artikulirati, ali se osjeća duboko u našim starim, trulim kostima koje pucaju pod pritiskom straha utjeranog njihovim ponašanjem i činjenicom da se svake nedjelje, u gluho doba noći, iz njihovog stana kroz pukotine i prozore širio čudan,

slatkast miris od kojeg se čovjeku spavalo i vrtilo u glavi, što su primijetili i ostali stanari, a svi su opisivali kako im se u snovima tada javljala potreba da se s nekim zbliže, s nekim toplim tko u šutnji, zatvorenih očiju, komunicira dubokim i ozbiljnim kretnjama sporim poput golemih i tmurnih, kišom otežalih oblaka što lebde i klize visoko pod zvijezdama poput golemih nebeskih ledenjaka.

KAKO SE KRETATI

Uvijek se kretati spiralno, ili barem dijagonalno, kad se nađemo u situaciji koja iziskuje našu potpunu pozornost, kada, na primjer, iz druge ulice čujemo prizivanje nekoga za koga smo posve sigurni da nije u blizini, ali nismo sigurni trebamo li istog trena sami tamo pohitati u zamjenu, jer smo ionako uvijek netko drugi, i jer to vjerojatno uopće nije poziv u pomoć nego poziv u neku tajnu urotu i savez, poziv namijenjen isključivo onima kojih nema.

ZABORAVNI LJUDI

Bila je srijeda i tog su maglovitog jutra, shvatio sam to tek nekoliko godina kasnije, svi građani doživjeli istu nevjerojatnu stvar: naime, baš svi su istog trena iznenada zaboravili tko su, gdje su i kamo su krenuli, iako isprva nitko ništa nije rekao, pa su svi samo na trenutak zašutjeli, i tobože slučajno pogledali kroz prozore autobusa i automobila, uvjereni da će im se sve uskoro razjasniti i da je to samo neka trenutačna zbunjenost jer je još vrlo rano ujutro i svi su malo pospani, a onda su ipak

počeli pomalo nervozno gledati druge oko sebe, nadajući se nekom znaku uzajamnog prepoznavanja i priznanja da se nešto događa, ali svi su glumili i prijetvorno se držali kao da je sve posve uobičajeno sve dok neki naposljetku nisu ipak popustili i počeli, sasvim sramežljivo, postavljati drugima pitanja kao što su: „Oprostite, koji je ovo autobus?“, ili „Znate li koja je ovo stanica?“, „Ide li možda ovaj tramvaj za...“, ali nisu znali dovršiti to pitanje i drugi su samo odgovarali da su i oni baš to njih upravo namjeravali pitati, i da, iskreno govoreći, ne znaju, i da jenešto sasvim sumnjivo posrijedi, a oni najsamopouzdaniji, koji takvo što sebi nisu mogli priznati od sramote i ponosa, napuštali su tramvaje već na slijedećoj stanici u čvrstom uvjerenju da će im se tada sve razbistriti i da je to vjerojatno sve od zagušljivog zraka u vagonu, i da je, zapravo, sve to samo pričin ili varka i da je baš ta stanica nekako upravo ona na kojoj su ionako trebali izaći cijelo vrijeme, dok su šoferi, s druge strane, cijelo to vrijeme izbjegavali prestrašena pitanja i komentare putnika pretvarajući se da ih ne čuju i, prepuštajući se inerciji, vozili uvijek samo ravno dok god je bilo ceste ispred njih, jer nisu znali kamo voze niti što im je činiti u ovakvoj situaciji, a kad su pak bili prisiljeni skrenuti, odlučivali su o smjeru što su kasnije mogli, slučajnim odabirom, pripisujući tome neki sudbinski trzaj ruke na volanu, baš kao i taksisti, čiji su usamljeni putnici odlučili šutjeti o svemu, jer taksisti valjda znaju kamo su im oni već rekli da ih odvezu, mislili su, ne znajući da ni taksisti, zaboravni kao i svi drugi, zapravo nisu imali pojma kuda idu, stalno se prešutno pretvarajući da su skoro na odredištu kako bi održali minimum iluzije profesionalizma i izbjegli bruku dok se cijeli slučaj nekako sam od sebe ne razriješi, što su uporno iščekivali dok su vozili nasumično cestama grada u svim smjerovima, ako treba i beskonačno, uvijek u nadi da će ih neka

zgrada ili park podsjetiti na klijentovo odredište koje je sigurno baš tu iza slijedećeg ugla, ili onog koji slijedi nakon toga, ili onog poslije, pa je u taksiju vladala tišina i duboku šutnju prekidali su jedino brisači koji su s vjetrobrana gulili vlagu dok je magla vani postajala sve gušća i gušća i pitao sam te tko si ti i što se događa, a ti mi nisi ništa odgovorila, nego sam te nakon duge pauze iznenadila protupitanjem u obliku negramatičkog odgovora kojeg se sada više ne mogu sjetiti, i promatrala sam te u vozećem autobusu kako hodaš među sjedalima u suprotnom smjeru od njegovog, pa je na trenutak izgledalo kao da u odnosu na mene miruješ, usprkos njegovom kretanju, i stala sam kao ukopana, na mjestu, kako bih što duže očuvala taj trenutak jednostavne optičke iluzije i svakodnevnog magije koju je uskoro zajedno s autobusom progutala magla toliko vlažna da je počela rastapati planove grada i karte svijeta u rukama nadobudnih građana, prolaznika i putnika na terminalu koji nisu odustajali od potrage, i koji su odlučili udruženim snagama otkriti kamo su krenuli i što se to zapravo zbiva, pa su posvuda stajali i prelazili prstima preko mapa i komentirajući gledali uokolo nastojeći naći korespondencije između okoliša i prikaza na mapi, i mislila sam kako sve ceste i putevi zapravo vode na jedna te ista mjesta, udaljena jedna od drugih čitavim svjetovima, i kako bi trebalo sve te karte zgužvati u rukama i stlačiti u malu kuglicu velikim pritiskom, sve dok sva ta mjesta i točke na karti ne postanu toliko bliske jedne drugima da su u stvari jedna pored druge, jedna u drugoj, sve u samoj sebi iste nerazlučive točke, jedna jedina točka nigdje smještenog singulariteta, i od toga na dlanu eksplodirati posve novi svijet, u kojem bi se moglo krenuti bilo kamo, iznova, u kojem možda čak ne bi bilo dimenzija, prostora ni smjerova i kretanja, i biti bilo tko, nitko ili svatko, onaj drugi ili treći koji oduvijek u nama čuči, jedva

održavan na životu i hranjen komadićima sitnog, intimnog, zatamljenog srama, na infuziji, kao pacijent u komi.

HUMANOID

Humanoid Borislav Šturm se penjao na Svetu planinu i nastojao ne spuštati pogled dolje na dolinu kojom su se raštrkali podignuti šatori okolnih ljudožderskih plemena čiji su članovi sjedili strpljivo poredani na travi i čekali njegov povratak da ga linčuju zbog svetogrđa, i predano se kretao prema samom vrhu, uporno stavljajući nogu pred nogu, gazeći kroz gustu šumu dubokim snijegom dok je golemi puni Mjesec pulsirao iza vrhova planine i bacao svoje blijedo, bijelo svjetlo na golemi, crni hram smješten na najvišem vrhu, koji mu je izgledao prijeteće i opasno, kao da se ruši na njega dok mu se sve više približavao noćima, danima i tjednima, umoran i gladan i bez trunke sumnje u srcu da će na svom odredištu – na najvišem katu hrama do kojeg se stizalo, kako su mu objasnili u putničkoj agenciji, „beskonačno uspinjućim spiralnim stepenicama” – otkriti neki zaboravljeni i moćni komputacijski sustav, neku strogo čuvanu i drevnu tajnu koja će možda poslužiti kao izbavljenje ili barem kao prijelaz u nešto više nalik na ljudsko biće kakvo je iznutra kad ga se gleda iza očiju, pod pravim kutem u ogledalu, na jutarnjem svjetlu koje ulazi kroz odškrinute prozore naših spavaćih soba i čini bijele zidove žutima, onakvo kakvo je kad se pored njega leži u krevetu pomalo znojan i ponekad gol, pokriven starim plahtama nađenim u hladnim i vlažnim podrumima.

MRTVI KANAL

Kad u dubokoj noći u preuskoj sobi na rubovima grada usamljeno i nepokretno samoubilački buljiš u posve stišanu televiziju, okreni na jedan od mrtvih kanala, jer oni jedini prikazuju istinu, poput karte okolnog svemira ažurirane u realnom vremenu koja u naizgled nasumičnom šumu signala, na zrcalno staklenoj površini ekrana, skriva čitavi splet valova koji te okružuju kao bujajući zagrljaj hladnog i nevidljivog svijeta koji treperi uokolo dubok poput oceana, prožimajući naše intimne prostore privatnim bežičnim razgovorima naših nepoznatih susjeda, noćnim emisijama vjerskih radijskih programa koje nitko ne sluša i čiji valovi hrle zemljom neopaženi, kodiranim špijunskim komunikacijama sadržaja opasnih po život, tajnim molitvama prestravljene djece upućene nagluhom, odsutnom Bogu, i konačno, jedva primjetno, indiferentno kozmičko zračenje, s početka vremena i svijeta, koje nas kupa u vrtlozima besmisla.

TALISMAN

Čovjek u plavom kaputu i starim cipelama ubacio je karticu u bankomat, unio PIN i zatražio novac, ali, iako se na ekranu ispisala poruka da je transakcija uspješno provedena, to nije odgovaralo istini, nego je nešto očito krenulo po zlu budući da iz proreza na njegov dlan nije izašao novac, nego nekakav čudni geometrijski oblikovani komad crnog metala veličine kovanice na čijoj se poleđini nalazila sitno ugravirana poruka koju nije znao pročitati, pa je prestrašeno stisnuo šaku i nervozno se počeo osvrutati uokolo pokušavajući ustanoviti radi li se o nekoj šali, ima li uokolo kakvih nepoznatih i sumnjivih promatrača,

prerušenih uhoda, prislušivača, presretača ili skrivenih kamera, a kad je konačno dočekaao svoju karticu, iščupao ju je iz stroja, strpao u unutrašnji džep kaputa zajedno s čudnim predmetom i pobjegao kući kao muha bez glave gdje je, nakon duge potrage i početne nevjerice, ustanovio da su mu džepovi prazni i da je čudni predmet ispario, ali da su njegov stan, njegov krevet, jastuk i pogled s prozora na zidove grada sada postali posve drugačiji, i da je njegov odraz u ogledalu, iako još uvijek nalik na njega, u nekim detaljima koji se ne mogu nikome priopćiti postao stran, mutan i ružan, i da se svuda oko njega odvijaju jedva primjetne i nedokučive promjene u svijetu, promjene koje će od njega učiniti nešto suvišno, pa čak i štetno, i da nad tim promjenama, u koje ga nitko nije uputio, nikada neće imati nikakvu kontrolu.

NAMJEŠTAJ

Večeras svi moji sinovi izgledaju kao namještaj dok mi okružuju krevet u kojem ležim i pokušavam razlijepiti kapke nakon buđenja, pa kad ih promotrim ravno u oči, strpljivo i dugo, Petar izgleda kao stol, Juraj kao televizor, Jakov kao ormar, a Danijel kao radiator, i znam da je sve to samo privremeno i da ćemo uskoro pričati viceve od kojih će djelovati više kao ljudi, dovoljno barem toliko da svi zajedno idemo u šetnju i divimo se vlastitim osmjesima, i neki od njih će raditi kolutove na livadi, a drugi skakati visoko prema nebu, kao da se tamo ima što dohvatiti, a nema, o čemu ih još nisam podučio.

U RUŠEVINAMA

Skrivajući se iza starog zida, gledao sam te kako sjediš u ruševinama neke stare zgrade i strpljivo čitaš debelu crvenu knjigu, dok je vjetar oko tebe kovitlao prah i prašinu smrvljenih zidova i dizao ti suknju otkrivajući ti bedra koja su me progonila u snovima, a knjiga koju si čitala ponekad titravim usnama bila je toliko dugačka da ti je trebalo cijelo stoljeće da je pročitaš, i ja sam čitavo to vrijeme duboko vjerovao da znaš da sam ovdje, u blizini, i osvrtao se uokolo kako bih otjerao svakog prolaznika ili putnika koji bi se pojavio u blizini, mašući štapom prema njihovim glavama, jer nisam htio govorom i vikom prekidati tvoje zadubljeno čitanje, smatrajući ga najvažnijom stvari koja se dogodila otkako je oplovljen svijet, otkad su izmišljene bombe i gradovi, otkad su se povukli oceani i odustale hladne potopne kiše.

ŠIFRE ŠUME

Moguće je dokučiti šifre šume: ako se čovjek dovoljno duboko u njoj izgubi i prepusti njenim zvukovima i pokretima, gestama njenog korijenja i granja, ako se nepomično usredotoči na procese koji ga okružuju i ugleda ubrzano truljenje i cvjetanje kroz cikluse i eone, znat će da je uspio, i otkrit će mu se neutabani putevi, skriveni prolazi, zakučasti tuneli i strmi prečaci, ukazat će mu se golemi labirinti, tragovi predaka i planovi potomaka, nacrti i karte čitavog teritorija, i ugledat će temeljni nered i buku u naizgled sređenim tokovima prirode, i pred očima će mu stajati čitava sveta infrastruktura Boga poput beskonačnog fraktalnog mozaika, ali morat će o svemu zauvijek šutjeti, plaćajući cijenu svega toga paralizom tijela, gubitkom

govora, nestalnošću imena i nemogućnošću značenja.

U ANTIKVARIJATU

Netko sasvim nalik meni probudio se jutros polegnut na policu nekog zagušljivog i pretrpanog antikvarijata, među starim knjigama i prekriven slojem prašine, kao da je tijelo mrtvaca koje su položili u drevnoj kripti, kao da zbog neke zabune čeka na autopsiju u nekoj hladnoj mrtvačnici, i dok je nespretno pokušavao sići s vrlo visoke police, kao da će pasti ili se baciti, mislio je kako su antikvarijati, mrtvačnice, knjižnice, mauzoleji, kripti i arhive sasvim nalik jedne drugima, i da smrt sigurno mora biti jedna od najstarijih stvari na svijetu, jer se odvija mimo volje svega što joj se opire, kao kakav beskonačni svitak pun Zakona i Propisa.

stranput.tumblr.com